

Bismillahir-rahmanir-rahim
U IME ALLAHA SAMILOSNOG MILOSTIVOG

Polazeći od toga da su pripadnici Islamske zajednice u Socijalističkoj Federativnoj Republici Jugoslaviji postigli značajne uspjehe u svom duhovnom i materijalnom životu i osigurali uslove za bogatiji i svestraniji razvitak svoje zajednice;

- da se uređenje Islamske zajednice zasniva na islamskim načelima vođenja zajedničkih poslova i opšteprihvaćenim vrijednostima razvoja savremenog svijeta;
- da se djelatnost Islamske zajednice temelji na odanosti uzvišenom učenju Islama a odvija u granicama određenim važećim državnim Ustavom i zakonima,

Vrhovni sabor Islamske zajednice na zasjedanju u Sarajevu 12. IV 1990. godine donosi:

USTAV
ISLAMSKJE ZAJEDNICE U SFRJ

OPŠTE ODREDBE

Član 1

Islamska zajednica u Socijalističkoj Federativnoj Republici Jugoslaviji je jedinstvena i samostalna vjerska zajednica kojoj pripadaju svi muslimani u SFRJ, kao i jugoslovenski iseljenici i građani islamske vjeroispovjesti koji borave u inostranstvu.

Islamska zajednica u SFRJ djeluje na osnovu Kur'ana, sunneta i iz njih izvedenih propisa, Ustava Islamske zajednice u SFRJ i propisa donesenih na osnovu ovoga Ustava, kao i odredaba zakona.

Islamska zajednica slobodno ispovijeda i naučava svoju vjeru, slobodno vrši vjerske obrede i poslove.

Islamska zajednica samostalno uređuje svoje vjerske, vjersko-prosvjetne, vakufske, administrativne i druge poslove.

Član 2

Cilj Islamske zajednice je da razvija vjersku svijest među muslimanima, organizuje vršenje vjerskih obreda (ibadat) i drugih vidova ispoljavanja vjerskih osjećanja.

Svoj cilj Islamska zajednica ostvaruje:

- osnivanjem i održavanjem džamija i mesdžida kao centara vjerskog života;
- održavanjem vjerskog poučavanja;
- izučavanjem Islama;

- osnivanjem i radom islamskih škola i fakulteta;
- osnivanjem i održavanjem biblioteka, muzeja, instituta, hanikaha, arhiva i drugih ustanova Islamske zajednice;
- organizovanjem izdavačke djelatnosti;
- osnivanjem i djelovanjem odgovarajućih dobrotvornih i humanitarnih ustanova;
- sticanjem, održavanjem i zaštitom imovine Islamske zajednice;
- saradnjom sa organima javne vlasti i odgovarajućim institucijama u zemlji;
- uspostavljanjem i održavanjem saradnje sa islamskim zajednicama, ustanovama i organizacijama u svijetu;
- saradnjom sa drugim vjerskim zajednicama u zemlji i inostranstvu;
- svakom drugom djelatnošću usmjerenom na vjersko-kulturno uzdizanje muslimana.

Član 3

U svome radu Islamska zajednica se pridržava načela:

- javnosti;
- izbornosti, ograničenja mandata, odgovornosti i smjenjivosti organa i funkcionera;
- zbornosti u odlučivanju kolegijalnih tijela;
- savjetovanja u vođenju poslova.

Član 4

Zastava Islamske zajednice je zelene boje sa bijelim polumjesecom i bijelom petokrakom zvijezdom u sredini otvorenog dijela polumjeseca okrenutog prema koplju.

Dužina zastave u odnosu na širinu je u srazmjeri 2:1.

Član 5

Svi organi i ustanove Islamske zajednice imaju službeni pečat okruglog oblika sa znakom polumjeseca i zvijezde u sredini.

II PRAVA I OBAVEZE PRIPADNIKA ISLAMSKJE ZAJEDNICE

Član 6

Pripadnici Islamske zajednice u SFRJ imaju pravo:

- da ispovijedaju i praktikuju islamsku vjeru pojedinačno, porodično i skupno;
- da uredi porodični život prema islamskom učenju, te vaspitaju i obrazuju djecu u duhu Islama;
- da aktivno učestvuju u vjerskom životu;
- da biraju organe i tijela Islamske zajednice i da budu birani;
- da se koriste ustanovama Islamske zajednice za obavljanje vjerskih dužnosti i vjersko obrazovanje;
- da se, u granicama odgovarajućih propisa, koriste imovinom Islamske zajednice;
- da učestvuju u radu stalnih i povremenih komisija i savjeta koji pomažu rad organa Islamske zajednice;

- da daju prijedloge za unapređenje vjerskog života;
- da budu obaviješteni o radu Islamske zajednice;
- da se obraćaju za zaštitu svojih prava višim organima Islamske zajednice;
- da proslavljaju praznike u skladu sa islamskim učenjem.

Pripadnici Islamske zajednice obavezni su:

- da se pridržavaju islamskih propisa, običaja i tradicije;
- da se pridržavaju ustava i drugih propisa i odluka organa Islamske zajednice;
- da daju priloge i redovne doprinose za materijalne potrebe Islamske zajednice;
- da čuvaju ugled, interes i jedinstvo Islamske zajednice.

Član 7

Vjerski obredi i poučavanje pripadnika Islamske zajednice se odvija u:

- džamijama (mesdžidima),
- mektebima,
- tekijama,
- mjestima tradicionalnih vjerskih okupljanja,
- kućama vjernika.

Vjerske obrede (ibadat) i poučavanje vrše:

- muftije,
- glavni imami,
- imami,
- hatibi,
- vaizi,
- muallimi (muallime),
- šejhovi derviških redova,
- muezini u glavnim džamijama,
- drugi službenici zaposleni u organima i ustanovama Islamske zajednice.

Član 8

Džamije su osnovne ustanove za odvijanje vjerskog života i sticanje vjerskog obrazovanja.

U džamijama se:

- klanjaju dnevni i ostali namazi;
- održava vjerska pouka;
- održavaju vazovi i predavanja;
- održavaju mevludi, tevhidi, šerijatska vjenčanja i ostale prikladne vjerske manifestacije;
- vrši raspodjela i prezentiranje vjerske štampe, knjiga, publikacija i audiovizuelnih sredstava za vjersko obrazovanje;
- vrše i drugi poslovi koji služe za unapređenje vjerskog života i Islamske zajednice.

Član 9

Mektebi su ustanove za vjersko poučavanje muslimana.

Vjersku pouku vrše postavljeni vjerski službenici i ovlaštena lica pod nadzorom organa Islamske zajednice.

Član 10

Tekije su ustanove u kojima se vrše vjerski obredi i poslovi u skladu sa islamskim propisima.

III IMOVIMA ISLAMSKJE ZAJEDNICE

Član 11

Imovina Islamske zajednice stiče se i sastoji od:

1. vakufa i druge pokretne i nepokretne imovine koja pripada njenim organima i ustanovama, kao i prihodi od te imovine,
2. zekata, sadakatu-1-fitra i prihoda od kurbanskih kožica,
3. redovnih doprinosa i drugih priloga pripadnika Islamske zajednice,
4. poklona i vasijeta,
5. fondova i njihovih prihoda,
6. prihoda organizacija i ustanova osnovanih od Islamske zajednice koje svojom djelatnošću ostvaruju dobit,
7. prihoda za vjerske usluge i taksi za obavljanje administrativnih radnji,
8. raznih drugih prihoda i priloga.

Član 12

Od sredstava zekata, sadakatu-1-fitra i prihoda od kurbanskih kožica formira se poseban fond "Bejtu-l-mal". Ovaj fond se nalazi pod nadležnošću Vrhovnog sabora Islamske zajednice a njime upravlja poseban odbor, koji imenuje Vrhovni sabor. Sredstva "Bejtu-l-mala" namijenjena su za finansiranje rada vjerskih škola, fakulteta, naučnoistraživačkih i sličnih ustanova. Način raspodjele sredstava "Bejtu-l-mala" odrediće se posebnim pravilnikom.

Član 13

Svako fizičko i pravno lice može u duhu šerijata osnivati vakufe. Odluka o osnivanju vakufa je pravno valjana kad je odobri mešihat.

Član 14

Odredbe vakufnama moraju se izvršavati po propisima šerijata. U slučaju kad vakufnama ili pojedine njene odredbe više ne služe ciljevima Islamske zajednice, kada prestane svrha određena vakufnamom, ili kada se ugase materijalna sredstva (imovina)

koja služe kao podloga izvršenju obaveza naloženih vakufnamom, mešihat će donijeti odluku o promjeni namjene ili prestanku vakufa i upotrebi njegove imovine u smislu šerijatskih propisa.

Na ovaj će se način, pod istim pretpostavkama, postupiti i sa vakufima bez vakufnama, za koje inače važe postojeći običaji (teamuli-kadim).

Član 15

Imovina Islamske zajednice služi isključivo njenim ciljevima i ne može se u druge svrhe upotrebljavati.

Sabori Islamske zajednice propisuju način upravljanja imovinom Islamske zajednice.

IV ORGANIZACIJA ISLAMSKJE ZAJEDNICE

Član 16

Izvršenje zadataka Islamska zajednica povjerava svojim organima, ustanovama i službenicima.

Član 17

Kolegijalni organi, ustanove, vakufi i fondovi Islamske zajednice imaju svojstvo pravnog lica.

Član 18

Organi Islamske zajednice su:

- odbori Islamske zajednice,
- muftijstva Islamske zajednice,
- sabori Islamske zajednice,
- mešihati Islamske zajednice,
- Vrhovni sabor Islamske zajednice,
- Rijaset Islamske zajednice,
- reis-ul-ulema.

Kolegijalni organi Islamske zajednice rade u sjednicama i mogu da odlučuju ako je prisutno najmanje dvije trećine članova, a odluke donose većinom glasova od ukupnog broja članova, ukoliko ovim Ustavom nije drukčije propisano.

Član 19

Ustanove Islamske zajednice su:

- srednje islamske škole (medrese),
- islamski fakulteti,
- islamski instituti.

- naučno-istraživački centri,
- biblioteke,
- arhivi,
- muzeji,
- dobrotvorne, humanitarne i druge ustanove.

Član 20

Službenici Islamske zajednice su lica koja obavljaju vjerske, vjersko-prosvjetne, administrativne, stručne, odgojne, nastavno-naučne i druge poslove i zadatke.

Član 21

Derviški radovi čije je učenje i praksa u skladu sa propisima šerijata organizuju se po pravilima pojedinih tarikata u okviru Islamske zajednice a stoje pod nadzorom nadležnog mešihata.

V ORGANI ISLAMSKJE ZAJEDNICE

1. Odbor Islamske zajednice

Član 22

Odbor Islamske zajednice je osnovni organ Islamske zajednice na području više džemata.

Džemat je skup muslimana na užem području u okviru koga se obavljaju kolektivne vjerske dužnosti i neposredno ostvaruju ostala prava i obaveze određene ovim Ustavom.

Džematom rukovodi džematski odbor koji čine imam kao vjerski autoritet, mutevelija i više izabranih džematlija.

Članove džematskog odbora, osim imama, biraju džematlije neposredno.

Osnovni zadatak Odbora Islamske zajednice jeste obezbjeđivanje uslova za odvijanje i razvoj vjerskog života i staranje o njegovoj realizaciji.

Član 23

Odbor Islamske zajednice o svome radu obavještava pripadnike Islamske zajednice putem džematskih skupština, koje se sazivaju dva puta godišnje.

Džematske skupštine sačinjavaju predstavnici svih džemata na području odbora Islamske zajednice.

Džematske skupštine daju odbora Islamske zajednice opšte smjernice o radu, mišljenje o opštim aktima iz njegove nadležnosti i predlažu prioritete zadatke.

Član 24

Odbor Islamske zajednice:

1. organizuje vršenje vjerskih obreda i vjerske pouke;
2. stara se o izgradnji i održavanju džamija, mesdžida, mekteba i tekija, te čuvanju mezarluka, turbeta i druge imovine Islamske zajednice;
3. osigurava sredstva za funkcionisanje Islamske zajednice prikupljanjem redovnih doprinosa i drugih priloga i prihoda u jedinstven fond i isplaćuje lične dohotke službenicima na svome području;
4. upravlja vakufima i drugom imovinom u skladu sa odredbama ovog ustava i drugih propisa;
5. daje prijedloge mešihatu za postavljanje imama i drugih vjerskih službenika;
6. izvršava odluke i sprovodi smjernice viših organa;
7. donosi budžet i završni račun i dostavlja ih na odobrenje mešihatu Islamske zajednice;
8. blagovremeno ispunjava svoje materijalne obaveze prema mešihatu i podnosi mu izvještaj o svome radu;
9. vodi neposredan nadzor nad radom svojih službenika;
10. obavještava pripadnike Islamske zajednice o svome radu;
11. predstavlja Islamsku zajednicu i zastupa njene interese pred sudom i drugim organima i organizacijama u okviru svojih ovlašćenja.

Član 25

Broj članova odbora Islamske zajednice zavisi od broja pripadnika i potreba Islamske zajednice na tome području a ne može biti manji od 5.

Glavni imam je član odbora po položaju.

Radom odbora rukovodi predsjednik, koji se bira na konstituirajućoj sjednici odbora.

Mandat odbora Islamske zajednice traje četiri godine.

Član 26

Osnivanje, spajanje i ukidanje odbora kao i njihovih područja i sjedišta određuje sabor Islamske zajednice na prijedlog mešihata.

2. Muftijstvo Islamske zajednice

Član 27

Muftijstvo je glavni vjerski organ na području više odbora Islamske zajednice.

Sjedište i područje rada muftijstva određuje nadležni sabor. Muftijstvo čine: muftija i Savjet muftijstva.

Radom muftijstva rukovodi muftija.

U Savjet muftijstva obavezno ulaze glavni imami sa područja muftijstva.

Poslove iz svoje nadležnosti muftijstvo vrši u sjednicama.

Član 28

Muftijstvo u svojoj nadležnosti:

- stara se o unapređivanju vjerskog života i vjersko-kulturnog uzdizanja muslimana,
- daje uobičajene fetve,
- predlaže Islamskom savjetu da da autoritativna tumačenja načelnih šerijatskih pitanja,
- stara se o pravilnoj primjeni šerijatskih i drugih propisa Islamske zajednice,
- predstavlja Islamsku zajednicu na svome području,
- nadzire rad službenika Islamske zajednice na području muftijstva.

3. Sabor Islamske zajednice

Član 29

Sabor Islamske zajednice je najviše predstavničko tijelo Islamske zajednice na svome području.

Islamska zajednica u SFRJ ima pet sabora, i to;

1. Sabor Islamske zajednice za Bosnu i Hercegovinu, sa sjedištem u Sarajevu,
2. Sabor Islamske zajednice za Srbiju, sa sjedištem u Prištini,
3. Sabor Islamske zajednice za Makedoniju, sa sjedištem u Skoplju.
4. Sabor Islamske zajednice za Crnu Goni, sa sjedištem u Titogradu,
5. Sabor Islamske zajednice za Hrvatsku i Sloveniju, sa sjedištem u Zagrebu.

Član 30

Mandat članova sabora traje četiri godine.

Sabor obavlja ustavom propisane poslove i po isteku propisanog mandata sve dok se ne izvrši izbor novih članova i konstituisanje sabora.

Radom sabora rukovodi predsjednik i dva potpredsjednika koji se biraju na konstituirajućoj sjednici.

Član 31

Sabor Islamske zajednice u okviru svoje nadležnosti:

1. donosi statut Islamske zajednice i druge opšte propise;

2. raspravlja i odlučuje o svim poslovima Islamske zajednice;
3. određuje smjernice za sve organe Islamske zajednice;
4. bira i razrješava predsjednika i članove mešihata;
5. imenuje i razrješava muftije;
6. osniva ustanove Islamske zajednice;
7. donosi finansijski plan i odobrava završni račun mešihata i muftijstva;
8. donosi propise o upravljanju vakufima;
9. obezbjeđuje sredstva za pokriće troškova Vrhovnog sabora, Rijasetu i njegovih ustanova, reis-ul-uleme i Islamskog savjeta;
10. razmatra i odobrava izvještaj mešihata o njegovom radu;
11. imenuje stalne i povremene komisije;
12. donosi propise o izdavačkoj djelatnosti;
13. verifikuje izbor članova odbora Islamske zajednice na prijedlog saborske komisije za izbore i imenovanja;
14. donosi propise o taksama za administrativne radnje u Islamskoj zajednici;
15. imenuje disciplinsko vijeće i disciplinskog tužioca;
16. vrši i druge poslove koji su mu ustavom ili statutom stavljeni u nadležnost.

Član 32

Zasjedanja sabora su redovna i vanredna. Redovno zasjedanje sabora saziva se dvaput godišnje. Vanredno zasjedanje sabora saziva se kada se ukaže potreba a na pismeno obrazloženi zahtjev mešihata ili najmanje jedne trećine članova sabora.

Zasjedanja saziva predsjednik sabora.

4. Mešihat Islamske zajednice

Član 33

Mešihat Islamske zajednice je izvršni organ sabora Islamske zajednice.

Mešihat Islamske zajednice sačinjavaju: predsjednik i određeni broj članova utvrđenih statutom.

Muftije imaju pravo prisustva sjednicama mešihata.

Član 34

Predsjednika i članove mešihata bira i razrješava sabor Islamske zajednice sa mandatom od četiri godine.

Za predsjednika mešihata može biti izabrano lice koje ima visoko islamsko obrazovanje i najmanje pet godina rada u Islamskoj zajednici.

Predsjednik mešihata određuje sebi zamjenika u slučaju odsustvovanja do trideset dana, a iznad toga zamjenika će mu odrediti mešihat između svojih članova.

Predsjednik mešihata predstavlja Islamsku zajednicu na području mešihata.

Član 35

U okviru svojih prava i dužnosti mešihat:

1. izvršava odluke sabora i priprema njegovo zasjedanje;
2. rukovodi svim poslovima Islamske zajednice;
3. vrši nadzor nižih organa i ustanova čiji je osnivač;
4. stara se o opštoj organizaciji vjerske pouke;
5. organizuje prikupljanje sredstava zekata, sadakatu-1-fitra i prihoda od kurbanskih kožica;
6. organizuje izvršenje vjerskih obreda hadža i umre;
7. predlaže saboru finansijski plan i završni račun i provodi njihovo izvršenje;
8. postavlja, premješta i razrješava glavne imame, imame, hatibe, muallime, vaize i muezine u glavnim džamijama, kao i administrativne službenike mešihata, te potvrđuje izbor šejhova derviških redova;
9. odobrava odluke organa upravljanja ustanova pod njegovim opštim nadzorom u pogledu premještaja službenika;
10. koordinira i nadzire rad muftijstva;
11. odobrava pravila derviških redova na svome području i nadzire njihov rad;
12. potvrđuje finansijske planove i završne račune odbora Islamske zajednice;
13. daje odobrenje za izgradnju i opravke objekata Islamske zajednice;
14. odobrava promjene namjene korišćenja i eventualno rušenje dotrajalih objekata Islamske zajednice;
15. donosi odluke o prihvatanju osnivanja vakufa i promjeni njihove namjene;
16. nadzire pravilnost, ekonomičnost i svrsishodnost upravljanja imovinom Islamske zajednice;
17. donosi konačna rješenja po žalbama na odluke nižih organa, izuzev odluke disciplinskog vijeća;
18. podnosi izvještaj o svome radu saboru Islamske zajednice i Rijasetu;
19. odobrava svaku kupovinu, prodaju ili zamjenu nepokretne imovine Islamske zajednice;
20. redovito i na odgovarajući način obavještava područne organe, institucije i pripadnike Islamske zajednice o svome radu i donesenim odlukama.

Član 36

Mešihat ima pravo da obustavi od izvršenja svaku odluku nižih organa na svome području za koju ocijeni da je suprotna ustavu i statutu Islamske zajednice. Opravdanost takve odluke cijeni sabor na prvom narednom zasjedanju.

Mešihat ima pravo da, uz prethodno mišljenje saborske komisije za izbor i imenovanje, smijeni pojedine članove odbora Islamske zajednice, kao i cijeli odbor u slučaju kada rade suprotno propisima ustava i statuta Islamske zajednice i imenuje povjereništvo koje će vršiti dužnost do novog izbora.

Član 37

Tekuće poslove iz nadležnosti mešihata vrši predsjednik u skladu sa statutom. Izuzetno u neodložnim slučajevima predsjednik može donositi odluke i o drugim poslovima iz nadležnosti mešihata, s tim da ih mora podnijeti na odobrenje mešihatu na prvoj narednoj sjednici.

Mešihat može imenovati komisije i druga slična tijela za pribavljanje mišljenja o pojedinim stručnim pitanjima kao i za izvršenje određenih zadataka.

Član 38

Sredstva za pokriće rashoda sabora, mešihata, Rijasetu, njihovih ustanova i muftijstava obezbjeđuju odbori Islamske zajednice srazmjerno broju pripadnika Islamske zajednice na njihovom području i imovnom stanju odbora.

Posebnim propisima sabora određuju se bliži kriteriji i način prikupljanja ovih sredstava.

5. Vrhovni sabor Islamske zajednice

Član 39

Vrhovni sabor je najviše predstavničko tijelo Islamske zajednice u SFRJ.

Vrhovni sabor ima 46 članova koji se biraju na sljedećim saborskim područjima, i to:
Sabor u Sarajevu 13 članova,
Saboru Prištini 12 članova,
Sabor u Skoplju 9 članova,
Sabor u Titogradu 6 članova,
Sabor u Zagrebu 6 članova.

Mandat članova Vrhovnog sabora traje četiri godine.

Vrhovni sabor obavlja ustavom propisane poslove i po isteku mandata, sve dok se ne izvrši izbor novih članova i konstituisanje Vrhovnog sabora.

Član 40

Vrhovni sabor Islamske zajednice:

1. donosi ustav i druge propise;
2. daje smjernice za rad organa Islamske zajednice i upravljanje njenom imovinom;
3. bira, opoziva i razrješava članove Rijasetu;
4. bira i razrješava članove Islamskog savjeta;
5. donosi finansijski plan i usvaja završni račun Rijasetu i Islamskog savjeta;
6. donosi bliže propise o obezbjeđenju sredstava za pokriće troškova Vrhovnog sabora, Rijasetu i njegovih institucija, reis-ul-uleme i Islamskog savjeta;
7. razmatra i odobrava izvještaj Rijasetu o njegovom radu;

8. ukida i poništava propise sabora koji su u suprotnosti sa ustavom Islamske zajednice, odlukama i propisima Vrhovnog sabora;
9. donosi propise o rangu vjerskih škola;
10. osniva ustanove, stalne i povremene komisije i savjete;
11. imenuje disciplinsko vijeće prvog stepena za službenike Rijaseta i ustanova pod njegovom nadležnošću;
12. imenuje disciplinsko vijeće drugog stepena;
13. vrši i druge poslove saglasno svom položaju.

Član 41

Vrhovni sabor ima predsjednika i dva potpredsjednika.

U svakom novom sazivu za predsjednika Vrhovnog sabora se bira lice sa drugog saborskog područja. Redoslijed izbora utvrđuje se poslovníkom o radu Vrhovnog sabora.

Član 42

Zasjedanja Vrhovnog sabora su redovna i vanredna. Redovno zasjedanje Vrhovnog sabora saziva se dva puta godišnje. Vanredno zasjedanje Vrhovnog sabora saziva se kada se ukaže potreba a na pismeno obrazloženi zahtjev jednog od sabora, najmanje jedne trećine članova Vrhovnog sabora, Rijaseta i reis-ul-uleme.

Zasjedanje saziva predsjednik Vrhovnog sabora.

6. Rijaset Islamske zajednice u SFRJ

Član 43

Rijaset Islamske zajednice u SFRJ je izvršni organ Vrhovnog sabora koji predstavlja vjersko jedinstvo pripadnika Islamske zajednice u SFRJ.

Sjedište Rijaseta je u Sarajevu.

Član 44

Rijaset sačinjava reis-ul-ulema, koji mu predsjedava, predsjednici mešihata kao članovi po položaju, i po dva izabrana člana sa svakog saborskog područja.

Rijaset prilikom konstituisanja bira iz svojih redova zamjenika koji će rukovoditi radom Rijaseta u odsustvu reis-ul-uleme. Mandat članova Rijaseta traje četiri godine, odnosno do izbora novog sastava.

Član 45

U okviru svojih prava i dužnosti Rijaset:

1. određuje osnovne smjernice vjerskog života;

2. vrši nadzor nad cjelokupnim vjerskim i administrativno-finansijskim poslovanjem i neposredno raspolaže materijalnofinansijskim sredstvima Rijasetu;
3. izvršava odluke Vrhovnog sabora;
4. vrši nadzor nad prikupljanjem zekata i sadakatu-1-fitra i s tim u vezi donosi bliže propise;
5. rješava žalbe na odluke mešihata;
6. odlučuje o načelnim razilaženjima pojedinih mešihata i njihovim sukobima nadležnosti;
7. izdaje uputstva i vrši opšti nadzor nad pravilnim upravljanjem imovine Islamske zajednice;
8. podnosi izvještaj Vrhovnom saboru o svome radu;
9. priprema zasjedanje Vrhovnog sabora;
10. predlaže Vrhovnom saboru finansijski plan i završni račun;
11. donosi propise o upotrebi zastave i pečata Islamske zajednice;
12. propisuje nošnju i druge oznake vjerskih službenika;
13. održava neposredne veze sa islamskim zajednicama, organizacijama i ustanovama u inostranstvu;
14. postavlja, premješta i razrješava službenike Rijasetu i njegovih ustanova i donosi propise o njihovim službeničkim odnosima.

7. Reis-ul-ulema

Član 46

Reis-ul-ulema je vjerski poglavar i najviši predstavnik Islamske zajednice u SFRJ. On predsjedava sjednicama Rijasetu.

Član 47

Reis-ul-ulemu bira i razrješava posebno tijelo koje čine: članovi Vrhovnog sabora, Rijasetu, predsjednici i članovi mešihata, muftije, dekani islamskih fakulteta i direktori škola i ustanova Islamske zajednice.

Izbor reis-ul-uleme se vrši tajnim glasanjem između više kandidata na način propisan pravilnikom koji donosi Vrhovni sabor.

Za reis-ul-ulemu može biti izabrano lice koje ima visoko islamsko obrazovanje, koje radi u Islamskoj zajednici najmanje deset godina i koje uživa opšti ugled i povjerenje.

Reis-ul-ulema se bira na period od osam godina s mogućnošću još jednog uzastopnog izbora.

Nakon izbora reis-ul-uleme izborno tijelo bira poseban odbor za predaju menšure.

Član 48

Reis-ul-ulema:

1. izdaje ovlaštenja (murasele) za vršenje vjerskih poslova predsjednicima mešihata, muftijama, hatibima i nastavnicima vjerskih škola, fakulteta i ustanova u skladu sa propisima o izdavanju murasele;
2. predstavlja Islamsku zajednicu u zemlji i inostranstvu;
3. organizuje i nadzire rad stručnih službi Rijasetu;
4. saziva i predsjedava sjednicama Rijasetu i stara se o izvršenju njihovih odluka;
5. obavlja neophodne poslove iz nadležnosti Rijasetu u vrijeme kada ovo ne zasjeda i o tome ga izvještava na narednoj sjednici;
6. posjećuje područja u kojima žive pripadnici Islamske zajednice u cilju unapređenja vjerskog života i jačanja vjerskih osjećanja;
7. odobrava odsustva predsjednicima mešihata, dekanima islamskih fakulteta i direktorima ustanova pod nadležnošću Rijasetu.

Reis-ul-ulema ima pravo da zadrži od izvršenja svaku odluku mešihata koja se odnosi na vjerski život ako ocijeni da ona nije u skladu sa islamom. Konačnu odluku o tome donosi Islamski savjet.

Islamski savjet **Član 49**

Islamski savjet je najviše tijelo za kontrolu ustavnosti i zakonitosti u okviru Islamske zajednice u SFRJ i za tumačenje islamskih propisa.

Islamski savjet broji 9 članova koje bira i razrješava Vrhovni sabor iz reda istaknutih stručnjaka za islamska teološka, šerijatska i društveno-pravna pitanja. Pravo predlaganja za izbor članova Islamskog savjeta imaju: Rijaset, mešihati, nastavna vijeća medresa i islamskih fakulteta i članovi sabora.

Članovi Islamskog savjeta se biraju na šest godina i za vrijeme vršenja te funkcije ne mogu biti članovi predstavničkih tijela ni izvršnih organa Islamske zajednice.

Član 50

Islamski savjet:

1. daje autoritativna tumačenja načelnih šerijatskih pitanja na osnovu hanefijskog mezheba i usmjerava opšte tokove islamske misli u SFRJ;
2. kontroliše šerijatsku legitimnost i ustavnost normativnih akata i djelatnosti svih organa i funkcionera Islamske zajednice;
3. daje mišljenja i prijedloge za donošenje i izmjenu normativnih akata i preduzimanje drugih mjera radi zaštite ustavnosti i osiguranja utvrđene orijentacije Islamske zajednice;
4. prati sve pojave od interesa za ostvarivanje ustavnosti i o tome obavještava Vrhovni sabor i druge nadležne organe.

Stavovi Islamskog savjeta iz nadležnosti u tački 1 i 2 su obavezujući za sve organe Islamske zajednice.

Član 51

Radom Islamskog savjeta rukovode predsjednik i dva potpredsjednika koji se biraju na prvoj konstituirajućoj sjednici.

Islamski savjet ima sekretara koji se brine o pripremanju rada sjednica i prikupljanju dokumentacionog materijala.

VI USTANOVE ISLAMSKJE ZAJEDNICE

Član 52

U Islamskoj zajednici se vrše odgojne, vjersko-obrazovne, stručne i naučne djelatnosti, te ostvaruje briga o očuvanju i zaštiti kulturnog blaga putem medresa, islamskih fakulteta, islamskih instituta, naučno-istraživačkih centara, biblioteka, arhiva i muzeja.

Član 53

Medrese su srednje islamske škole u kojima se stiče vjersko i opšte obrazovanje te stručno osposobljavanje za rad u Islamskoj zajednici.

Član 54

Islamski fakulteti su ustanove na kojima se stiče visokoškolsko vjersko i opšte obrazovanje, proučava islamska nauka i stiče visoko stručno osposobljavanje za rad u Islamskoj zajednici.

Član 55

Islamski instituti i naučno-istraživački centri su specijalne ustanove za stručni rad i naučna istraživanja u okviru Islamske zajednice.

Član 56

Biblioteke, arhivi i muzeji su ustanove za čuvanje, zaštitu i prezentiranje djela vjerske, istorijske i kulturne vrijednosti.

Član 57

Sve islamske škole, fakulteti i druge ustanove uživaju nastavnu, odnosno akademsku, administrativnu i finansijsku autonomiju. Njima upravljaju savjeti sastavljeni od predstavnika nastavnog i drugog osoblja i delegata osnivača. Opšti nadzor i finansiranje medresa, biblioteka, arhiva i muzeja vrše područni mešihali a nadzor i finansiranje islamskih fakulteta vrši Rijaset. Opšti nadzor i finansiranje instituta i naučno-istraživačkih centara vrše osnivači. Dio sredstava za finansiranje svih ovih ustanova obezbjeđuje se iz fonda "Bejtu-l-mal".

VII SLUŽBENICI ISLAMSKJE ZAJEDNICE

Član 58

Vjerske i vjersko-prosvjetne poslove u okviru Islamske zajednice obavljaju: glavni imami, imami, hatibi, vaizi, muallimi (muallime) i muezini glavnih džamija.

Muftija je glavno vjersko lice Islamske zajednice na području muftijstva.

Za muftiju može biti imenovano lice koje ima visoko islamsko obrazovanje i najmanje pet godina rada u Islamskoj zajednici.

Glavni imam je vodeće vjersko lice na području određenog odbora Islamske zajednice čiji je zadatak da usmjerava i usklađuje rad džematskih imama i organizuje vjerski život na tome području.

Imam je vjersko lice koje na području određenog džemata predvodi skupne vjerske obrede (ibadat), organizuje druge vjerske aktivnosti i kao vjerski autoritet razvija islamsku svijest i moral među muslimanima.

Hatib je vjersko lice koje posjeduje ovlaštenje (muraselu) od reis-ul-uleme za držanje hutbi u okviru džume i bajram-namaza.

Vaiz je lice ovlašteno da putem prikladnih vazova objašnjava islamsko učenje i radi na vjersko-kulturnom uzdizanju muslimana.

Muallim (muallima) je vjersko lice koje vrši vjersko poučavanje i obrazovanje muslimana.

Muezin u glavnoj džamiji je lice sa vjerskim obrazovanjem koje pomaže imamu pri vršenju skupnih vjerskih obreda i drugih vjerskih poslova vezanih za džamiju.

Član 59

Za rješavanje svojih staleških pitanja vjerski službenici osnivaju udruženja u okviru Islamske zajednice.

Član 60

Administrativne i stručne poslove obavljaju lica koja rade na upravno-pravnim, finansijskim i drugim zadacima u organima i institucijama Islamske zajednice.

Član 61

Nastavno-naučne i odgojne poslove obavljaju lica koja rade u islamskim školama, islamskim fakultetima, islamskim institutima, islamskim naučno-istraživačkim centrima i sličnim ustanovama.

Član 62

Svim službenicima prestaje služba u Islamskoj zajednici kada ispune zakonske uslove za penzionisanje.

Član 63

Disciplinska odgovornost službenika Islamske zajednice postoji u slučaju:

- kršenja islamskih normi ponašanja i propisa Islamske zajednice,
- neizvršenja ili neurednog izvršenja radnih zadataka.

Materijalna odgovornost postoji u slučaju prouzrokovanja štete namjerno ili krajnjom nepažnjom.

Postupak za utvrđivanje materijalne i disciplinske odgovornosti reguliše se posebnim propisima.

VII IZBORNI SISTEM

Član 64

Pripadnik Islamske zajednice koji je navršio 18 godina života ima pravo da bira i da bude biran u organe i tijela Islamske zajednice. Svi izbori se vrše tajnim glasanjem između više kandidata.

Član 65

U svim kolegijalnim tijelima Islamske zajednice jedna trećina članova mora imati islamsko obrazovanje.

Član 66

Članove odbora Islamske zajednice neposredno biraju svi punoljetni pripadnici Islamske zajednice na određenom području.

Izbor proglašava komisija za izbore i imenovanja nadležnog sabora.

U izuzetnim okolnostima u fazi kandidovanja, komisija za izbor i imenovanja može odbiti kandidaturu određenih lica za koja se ustanovi da ne ispunjavaju uslove za članove u organima Islamske zajednice.

Član 67

Članove sabora i Vrhovnog sabora biraju izborne skupštine koje čine predstavnici svih džemata na određenom saborskom podaičju. Predlaganje kandidata se vrši na samim izbornim skupštinama.

Bliže propise o načinu izbora i izbornim područjima regulisaće statuti.

Član 68

Svaki funkcioner Islamske zajednice odgovoran je za svoj rad svome izbornom tijelu.

Svaki funkcioner može podnijeti ostavku.

Nespojive su funkcije članova u predstavničkim tijelima Islamske zajednice i njihovim izvršnim organima - članovima svih mešihata izabranih iz redova sabora prestaje mandat u saboru.

Član 69

Mešihati i Rijaset kao kolegijalna tijela odgovorna su za sprovođenje utvrđene orijentacije i izvršavanja odluka sabora. Svaki njihov član raspoređen je i odgovoran za određenu oblast djelatnosti.

Mešihati, Rijaset ili pojedini njihovi članovi mogu podnijeti ostavku.

Ostavka ili razrješenje predsjednika mešihata povlači ostavku ili razrješenje cijelog mešihata.

Funkcionerima u stalnoj službi u Islamskoj zajednici kojima istekne mandat ili koji podnesu ostavku biće osigurano radno mjesto u Islamskoj zajednici adekvatno njihovoj stručnoj spremi.

Član 70

Svaki funkcioner, član organa i tijela Islamske zajednice, može biti opozvan, odnosno razriješen, ukoliko se ustanovi:

1. da ne izvršava osnovne obaveze zbog kojih je izabran;
2. da je njegovo držanje i rad u suprotnosti sa propisima Islama;
3. da radi suprotno propisima i odlukama organa Islamske zajednice;
4. da je svoj položaj zloupotrijebio na štetu interesa Islamske zajednice i domovine;
5. da je nesposoban da obavlja svoju dužnost.

Odluku o opozivu, odnosno razrješenju, donosi nadležno izborno tijelo na prijedlog najmanje jedne četvrtine njenih članova. Ako izvršni organ, odnosno funkcioner, podnese ostavku, kao i u drugim slučajevima kada mu prestaje funkcija, ostaje na dužnosti sve do izbora novog izvršnog organa, odnosno funkcionera, a najduže tri mjeseca.

Član 71

Zakletvu pred tijelom koje ga je izabralo daje reis-ul-ulema, predsjednik i potpredsjednici Vrhovnog sabora, članovi Islamskog savjeta, članovi Rijaset, predsjednik i potpredsjednici sabora, predsjednik i članovi mešihata i muftije.

Tekst zakletve utvrđuje nadležni sabor.

IX PROMJENA USTAVA

Član 72

Ustav Islamske zajednice se može mijenjati u cijelosti ili ustavnim amandmanima.

Prijedlog za promjenu ustava može staviti jedna trećina članova Vrhovnog sabora, Rijaset, Islamski savjet ili pojedini sabori.

Vrhovni sabor odlučuje da li će se pristupiti promjeni ustava.

Član 73

Nacrt akta o promjeni ustava utvrđuje ustavna komisija Vrhovnog sabora.

Nacrt akta o promjeni ustava se stavlja na javnu diskusiju, ustavna komisija utvrđuje prijedlog akta o promjeni ustava i dostavlja ga Vrhovnom saboru.

Promjena ustava je usvojena ako za nju glasa tri četvrtine članova Vrhovnog sabora. Usvojenu promjenu uslava proglašava Vrhovni sabor svojom odlukom.

Ako promjena ustava ne bude usvojena o tome se ne može ponovo odlučivati prije isteka jedne godine od dana kada je prijedlog odbijen.

X PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 74

Vrhovni sabor daje autentično tumačenje odredbi ovog Ustava.

Član 75

Sva normativna akta Islamske zajednice moraju se uskladiti sa odredbama ovog Ustava u roku od godine dana nakon njegovog proglašenja.

Član 76

Ovaj Ustav stupa na snagu danom proglašenja.

Član 77

Neposredno po proglašenju Ustava a najdalje u roku od 30 dana raspisaće se vanredni izbori za predstavnička tijela i organe Islamske zajednice. Izbori će se provesti prema načelima izbornog postupka sadržanog u ovom Ustavu. Izbori i konstituisanje svih tijela i organa Islamske zajednice obaviće se u roku od šest mjeseci od dana raspisivanja izbora.

Član 78

Konstituisanjem organa izabranih i imenovanih u skladu sa ovim Ustavom, prestaje mandat dosadašnjim organima.

Vrhovni sabor Islamske zajednice na zasjedanju u Sarajevu 12. aprila 1990. donio je Ustav.